

Komunikacija preko družbenih omrežij in SMS-jev

Področje: slovenščina

Vrsta naloge: raziskovalna naloga

Učenca raziskovalca: Luka Kalaš in Tibor Stojanović

9. razred

Mentorica: Urška Klajn Marion

Ljubljana, 2024

Osnovna šola Miška Kranjca

Zahvala

Da je pred nami zaključena raziskovalna naloga, se zahvaljujema staršem za brezpogojno podporo, anketirancem pa za izpolnjene vprašalnike. Posebna zahvala pa gre seveda najini mentorici, učiteljici slovenščine, Urški Klajn Marion, ki naju je z veliko mero strokovnosti, energije in potrpežljivosti spodbujala ter vodila na poti prvih raziskovalnih korakov.

KAZALO

SEZNAM PRILOG	4
POVZETEK	5
1 UVOD	6
2 TEORETIČNI DEL	7
2. 1 KOMUNIKACIJA	7
2. 2 SOCIALNE ZVRSTI	8
2. 2. 1 SLENG	8
2. 3 DRUŽBENA OMREŽJA	9
2. 3. 1 INSTAGRAM	9
2. 3. 2 SNAPCHAT	10
2. 3. 3 TIKTOK	10
2. 3. 4 FACEBOOK	10
2. 3. 5 YOUTUBE	10
2. 4 KOMUNIKACIJA NA DRUŽBENIH OMREŽJIH	11
2. 5 KOMUNIKACIJA PREKO SMS-jev	11
3. EKSPERIMENTALNI DEL	12
3. 1 RAZISKOVALNO VPRAŠANJE	12
3. 2. HIPOTEZE	13
3. 3 METODE RAZISKOVANJA	13
3. 4 OPIS VZORCA	14
4 ANALIZA REZULTATOV	15
5 ANALIZA HIPOTEZ	23
6 RAZPRAVA	23
7 ZAKLJUČEK	26
8 LITERATURA IN VIRI	27

SEZNAM PRILOG

ANKETNI VPRAŠALNIK	28
---------------------------------	-----------

KAZALO TABEL

Graf 1: Moški anketiranci v odstotkih glede na starost.	14
Graf 2: Ženske anketiranke v odstotkih glede na starost.	15
Graf 3: Uporaba aplikacij glede na starost v %.	16
Graf 4: Kako pogosto komunicirate preko družbenih omrežij (v %)?.....	16
Graf 5: Kako pogosto komunicirate preko SMS sporočil (v %)?.....	17
Graf 6: Ali uporabljate načela SKJ (v %)?	17
Graf 7: Ali menite, da uporaba slenga vpliva na uporabe knjižne slovenščine?	18
Graf 8: Ali vam je preko družbenih omrežij/SMS-jev lažje komunicirati kot v živo (v %)?.....	19
Graf 9: Kaj je po vašem mnenju največja prednost komunikacije preko družbenih omrežij ali SMS sporočil (v %)?.....	20
Graf 10: Kaj je po vašem mnenju največja slabost komunikacije preko družbenih omrežij ali SMS sporočil (v %)?.....	20
Graf 11: Katere skupine besed pogosteje uporabljate preko družbenih omrežij ali SMS sporočil (v %)?.....	21
Graf 12: Ali v pisnem sporočanju uporabljate emotikone (v %)?	22
Graf 13: Kako pogosto uporabljate emotikone (v %)?	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vzorec anketirancev glede na starost in spol.....	14
Tabela 2: Katere aplikacije uporabljate za pisno komuniciranje?	15

POVZETEK

V raziskovalni nalogi je bil najin namen raziskati, na kakšen način poteka pisna komunikacija med mladimi danes, kako se razlikuje od starejših generacij in kakšen jezik se pri tovrstni komunikaciji uporablja. Na podlagi teoretskih izhodišč o komunikaciji preko različnih kanalov, vplivih slenga na komunikacijo ter razlikah komuniciranja med mlajšo in starejšo generacijo sva postavila šest hipotez in zasnovala anketni vprašalnik. Rezultate sva predstavila v obliki grafov in tabel, nadalje pa sva vse dobljene rezultate še opisno ovrednotila s svojim komentarjem.

Kot glavne ugotovitve raziskovalne naloge bi lahko izpostavila hipoteze, ki so se nama potrdile tekom raziskave. Mladostniki za pisno komuniciranje uporabljajo več komunikacijskih kanalov kot starejša generacija, v večji meri uporabljajo družbena omrežja kot komuniciranje preko kratkih sporočil (SMS), pogosteje pa uporabljajo tudi emotikone. Pripadniki tako mlajše kot starejše generacije se v veliki večini zavedajo, da uporaba slenga negativno vpliva na uporabo knjižne slovenščine. Dve hipotezi pa sva glede na dobljene rezultate ovrgla, in sicer, da mladostniki v slengu pogosteje kot izraze iz hrvaščine/bosanščine/srbščine uporabljajo prenesene izraze iz angleščine ter da je komuniciranje preko družbenih omrežij lažje kot komuniciranje v živo.

Vprašalnik bi lahko razdelila tudi geografsko bolj heterogeni skupini anketirancev, saj sva anketo izvajala samo v svoji neposredni okolici v ljubljanski regiji. V okviru pisanja se nama je odpiralo še veliko možnosti nadaljnjega raziskovanja v smeri uporabe različnih socialnih zvrsti jezika v komunikaciji preko družbenih omrežij in kako se le to razlikuje ne samo glede na starost in spol sporočevalcev, ampak tudi njihovo geografsko pripadnost.

Ključne besede: komuniciranje, družbena omrežja, SMS sporočila, sleng, emotikoni

1 UVOD

Družba okrog nas se neprestano spreminja, z njo pa tudi jezik pisnega komuniciranja. V izziv nama je bilo dejstvo, da lahko z znanjem o jeziku, ki sva ga pridobila pri pouku slovenščine, raziskujemo spremembe okoli nas in kako se le-te odražajo v jeziku.

Glavni namen najine raziskovalne naloge je raziskati, na kakšen način poteka pisna komunikacija med mladimi danes, kako se ta razlikuje od starejših in kakšen jezik se pri tovrstni komunikaciji uporablja.

Naloga je razdeljena na dva dela, na teoretični del in empirični del. V teoretičnem delu sva opredelila pomen komunikacije. Komuniciranje je proces sporazumevanja, pri katerem morajo biti osebe, ki med seboj komunicirajo, uglasene, da bi dosegle namen komunikacije. Informacijska doba spreminja načine komunikacije, zato so potrebe po spretnosti različnih načinov pisne komunikacije vedno večje. Nadalje sva povzela značilnosti socialnih zvrsti slovenskega jezika. V okviru neknižnega jezika sva nekoliko podrobneje raziskala sleng. Sleng ni samo *govorica mladih*, ampak interesna govorica iste starostne skupine. V slengu se mešajo tudi prvine pokrajinskega pogovornega jezika. Pisna komunikacija je v preteklih letih potekala predvsem preko kratkih sporočil, pri katerih lahko ločimo med uradno in neuradno komunikacijo. Izpostavila sva tudi nekaj najbolj razširjenih družbenih omrežij ter komunikacijo preko njih. Družbeno omrežje že dolgo nista le Facebook iz leta 2004 in Viber, ampak tudi Instagram, Youtube, Snapchat in od leta 2016 predvsem TikTok.

Pred izvedbo empiričnega dela sva si zastavila raziskovalno vprašanje in postavila hipoteze, ki jih bova s pomočjo ankete, izvedene med učenci Osnovne šole Miška Kranjca in drugimi znanci, ovrgla oz. potrdila. Ali mladostniki za pisno sporočanje res uporabljajo več komunikacijskih kanalov kot starejši? Kakšne jezikovne izraze pri tem uporabljajo mlajši in kakšne starejši? Ali uporaba slenga na družbenih omrežjih slabo vpliva na knjižno slovenščino? Se bo komunikacija preko kratkih sporočil izgubila v primerjavi s komunikacijo preko družbenih omrežij? Navedene hipoteze se dotikajo področja komunikacije med mladimi in preko njih poskušava dokazati, da mladi v večini pogosteje v pisnem komuniciranju uporabljajo slengizme kot starejši ter da mladi pri komuniciranju

ne uporabljajo stroge zborne oblike slovenskega knjižnega jezika.

Anketa je bila izvedena med različnimi starostnimi skupinami, da sva lahko dobila ustrezne podatke za nadaljnjo analizo. Na koncu naloge sva zapisala analizo anketnih vprašanj ter se na podlagi le-teh opredelila do zastavljenega raziskovalnega vprašanja.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 KOMUNIKACIJA

Beseda komuniciranje izhaja iz latinskega izraza *communicare* in pomeni sodelovati, razpravljati, posvetovati se, vprašati za nasvet, deliti. Je proces, kjer si udeleženci izmenjujejo izkušnje, znanje in informacije. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika pa je komuniciranje opredeljeno kot sredstvo, ki omogoča izmenjavo in posredovanje informacij. Obstajajo različne opredelitve komuniciranja, vse pa imajo skupen temelj in sicer, da je komuniciranje proces sporazumevanja, pri katerem morajo biti osebe, ki med seboj komunicirajo, uglasene, da bi dosegle namen komunikacije (Štukelj, 2019, str. 3).

Besedno komunikacijo delimo na ustno in pisno. Ustna komunikacija vključuje zbiranje in posredovanje informacij z govornimi besedami. Ustno komuniciranje običajno poteka hitro, je prožno in dokaj neformalno. Pisna komunikacija pa je formalno sredstvo komunikacije, pri kateri je sporočilo skrbno pripravljeno in oblikovano v pisni obliki (Matijašević, 2013).

Pisna komunikacija se zaradi tehnološkega razvoja danes uporablja v vedno večji meri. Njena uporaba temelji na vsem – od ročne pisave pa vse do elektronskega komuniciranja. Pisno komuniciranje pomeni prenašanje sporočila prek pisem, časopisov, revij in prek elektronskih ter optičnih naprav z uporabo besed, simbolov, risb in barv (Štukelj, 2019, po Možina idr., 2004, str. 54). Ker informacijska doba spreminja načine komunikacije, so potrebe po pisni spretnosti vedno večje. Pisno sporočanje uporabljamo predvsem takrat, ko želimo informacijo posredovati več ljudem hkrati ali pa se želimo sporazumevati z ljudmi, ki niso v naši bližini (Štukelj, 2019, str. 5, 6).

Z razvojem telefonov in računalnikov, ki so bili vedno napredni, se je razvila tudi elektronska komunikacija. Odprla je nove in dodatne možnosti, kjer sta združeni pisna in govorna komunikacija. Poteka z uporabo sodobne informacijske tehnologije in omogoča hitrejšo in bolj učinkovito komunikacijo (Štukelj, 2019, str. 5, 6).

Danes pisna komunikacija večinoma poteka preko različnih kanalov, kot so e-pošta, Facebook, Snapchat, Instagram, WhatsApp ...

2. 2 SOCIALNE ZVRSTI

Slovenski jezik v osnovi delimo na knjižni in neknjižni jezik. Knjižni jezik v zapisu in izgovarjavi upošteva pravila slovnice, slovarja, pravopisa in pravorečja. Poznamo ga v dveh oblikah, kot knjižni zborni jezik in kot knjižni splošno pogovorni jezik. Knjižni zborni jezik je najbolj stroga in pravilna oblika slovenskega jezika. To zvrst jezika predvsem beremo, upošteva pa vsa pravila iz prej naštetih elementov. Druga velika skupina pa je neknjižni jezik. Ta zvrst jezika je popolno nasprotje knjižnega, saj ne upošteva pravil slovnice, slovarja, pravopisa in pravorečja. Sem uvrščamo pokrajinski pogovorni jezik, ki se govori v večjih mestih in pokrajinah ter narečja, ki jih je v Sloveniji več kot 50 (Kodre, 2013). K neknjižnem jeziku prištevamo tudi interesne govorice, ki jih poznamo v treh oblikah. Prva oblika je sleng, ki je tako imenovana govorica mladih. Zaradi neformalnosti to obliko jezika uporabljamo samo v določeni skupini oz. družbi. Druga oblika je žargon ali tako imenovana govorica poklicev. Govorijo ga ljudje iz iste stroke (športniki, vojaki, učitelji ...) in ga uporabljajo zato, da nadomestijo strokovne izraze. Tretja in zadnja oblika pa je argo. Argo je govorica, ki je drugim ljudem nerazumljiva, saj se uporablja kot skrivna govorica. Uporabljajo jo predvsem razne kriminalne skupine ali pa posamezni zločinci za medsebojno komunikacijo (SSKJ, 2014).

2. 2. 1 SLENG

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (2014) je sleng opredeljen kot posebna govorica neke skupine ljudi, zlasti mladine, za katero je značilna uporaba novih besed in pomenov. Na uporabo

slenga imajo velik vpliv predvsem starost in družbenozgodovinske okoliščine uporabnikov slenga. Besede v slengu se izjemno hitro spreminjajo in zamenjujejo z novimi, zato je praktično nemogoče določiti, kaj je v določenem trenutku najbolj popularno (Leemeta, 2022). V mestih se sleng meša s pokrajinskim pogovornim jezikom in mestnimi govoricami, na podeželju pa z narečjem. Vanj vdirajo prevzete besede iz angleščine in srbohrvaščine, na primer *kul*, *ful*, *hengam*, *okej*, *top*, *oz. momci*, *spreman*, *idemo* ... Sleng se govori in piše v vsakdanjih zasebnih pogovorih in pri elektronskem komuniciranju, ki postaja vedno pogostejši način sporazumevanja. Zaradi neizmerno hitrega tehnološkega napredka in uporabe ogromno različnih aplikacij in socialnih omrežij je sleng svoj največji razcvet doživel prav na socialnih omrežjih (Pavlič in Pavčnik, 2022).

2. 3 DRUŽBENA OMREŽJA

Družbena omrežja so aplikacije, spletne storitve, platforme ali strani, ki gradijo družbene mreže. Sprva so bila namenjena predvsem izmenjavi informacij, danes pa preko družbenih omrežij poteka komunikacija med uporabniki, objavljanje fotografij in videoposnetkov, všečkanje, komentiranje objav, spremljanje zabavnih vsebin ... V zadnjih 20 letih so družbena omrežja doživela ogromen porast, saj jih uporablja več kot 5 milijard uporabnikov po vsem svetu. Trenutno najbolj uporabljana omrežja so Instagram, SnapChat, TikTok, Facebook, YouTube ... Njihovo priljubljenost lahko pripišemo dejstvu, da omogočajo tako besedno kot nebesedno komunikacijo, objavo fotografij in videov ter na ta način povezujejo uporabnike s podobnimi interesi (Ogrinc Vidic, 2022).

2. 3. 1 INSTAGRAM

Instagram je leta 2010 ustanovil diplomant Stanforda Kevin Systrom, kot spletno mesto za izmenjavo fotografij. Danes pa lahko uporabniki poleg fotografij objavljajo tudi video posnetke in komunicirajo z ostalimi uporabniki. Je najbolj priljubljena aplikacija za izmenjavo fotografij in krajših video vsebin, trenutno pa ime več kot milijardo uporabnikov s celega sveta (Ogrinc Vidic, 2022).

2. 3. 2 SNAPCHAT

Je omrežje, namenjeno izmenjavi videoposnetkov in slik. Ustanovili so ga trije študenti Stanforda – Evan Spiegel, Reggie Brown in Bobby Murphy. SnapChat je namenjen predvsem zabavi, saj ima ogromno filtrov in drugih zabavnih vsebin. Ima že skoraj 300 milijonov dnevno aktivnih uporabnikov (Ogrinc Vidic, 2022).

2. 3. 3 TIKTOK

Ustanovilo ga je kitajsko podjetje ByteDance leta 2016. To omrežje je v zelo kratkem času postalo popularno pri veliki večini mladih po vsem svetu. Danes ima TikTok več kot milijardo uporabnikov, več pa se tudi odstotek starejših uporabnikov ter podjetij, ki izkoriščajo marketinško moč tega omrežja (Ogrinc Vidic, 2022).

2. 3. 4 FACEBOOK

Leta 2004 je to omrežje ustanovil študent Harvarda Mark Zuckerberg. Ima skoraj 3 milijarde uporabnikov, kar ga postavi na mesto najpopularnejšega omrežja. Uporabnikom omogoča povezovanje s prijatelji, deljenje slik, glasbe, videoposnetkov ter informacij na sploh (Ogrinc Vidic, 2022).

2. 3. 5 YOUTUBE

Je socialno omrežje za objavo, deljenje, všečkanje, komentiranje in spremljanje videoposnetkov. Posameznik lahko objavlja lastne video vsebine, omogoča pa tudi promocijo filmskih in glasbenih avtorjev. Zelo znana stvar YouTube-a so tako imenovani YouTuberji, vplivneži, ki redno objavljajo in ustvarjajo lastno video vsebino za skupine različnih starosti. Omogoča nam gledanje tako zabavnih kot tudi poučnih video vsebin (Ogrinc Vidic, 2022).

2. 4 KOMUNIKACIJA NA DRUŽBENIH OMREŽJIH

Komunikacija na družbenih omrežjih poteka predvsem v pisni obliki. Ker pa sta prostor in čas na družbenih omrežjih omejena, so se v jeziku izoblikovale določene značilnosti oz. prilagoditve. Pisci besedil pogosto ne upoštevajo pravil slovnice, slovarja, pravopisa in pravorečja. Besedila so krajša, zdijo se bolj sproščena, spominjajo na pogovorni jezik. Poleg besed uporabniki v besedilu uporabljajo tudi smeškote oz. emotikone kot izraz razpoloženja (☺). Opušča se uporaba šumnikov in ločil (npr. *kje si anze*), opazne pa so krajšave in medmeti (npr. *lol*, *bruh*). Uporaba velikih tiskanih črk je rezervirana za kričanje in poudarke. Opisan način komunikacije je pogost predvsem med mladostniki, ki družbena omrežja uporabljajo kot kanal za prenos informacij (Michelizza, 2014).

2. 5 KOMUNIKACIJA PREKO SMS-jev

SMS-ji so kratka sporočila, kar nam pove tudi njihova kratica SMS (Short Message Service). Obveščanje preko SMS-jev zagotavlja hiter in učinkovit prenos informacij. Sporočila lahko pošljemo posamezniku ali izbrani skupini. Kljub temu da danes poznamo ogromno različnih aplikacij in portalov za komunikacijo, pa so SMS sporočila med uporabniki mobilne telefonije še vedno zelo priljubljena, saj jih ti po vsem svetu na mesec pošljejo več kot 560 milijard. SMS sporočila so v družbi prisotna že več kot 30 let, natančneje od leta 1992. Zasluge za to gredo strokovnjaku Neilu Papworthu, ki je svojemu kolegu Richardu Jarvisu z uporabo osebnega računalnika na »prenosni« telefon Orbitel 901 poslal 15 črk (*Merry Christmas*), ki so za vedno spremenile način komunikacije. Kljub ogromnemu porastu modernejših kanalov za komunikacijo, pa so strokovnjaki prepričani, da bodo SMS sporočila med nami še vrsto let, saj jih odlikuje razširjenost, preprostost in enostavnost uporabe, ki ni vezana na mobilni svetovni splet. V osnovi se ta sporočila niso kaj dosti spremenila, saj so teoretično še vedno omejena na 160 znakov, vendar danes lahko preko te storitve pošljamo sporočila s šumniki in drugimi razširjenimi znaki ter daljša sporočila v večjem številu paketov (Računalniške novice, 2019).

SMS komunikacija predstavlja vsesplošno komunikacijsko sredstvo različnih starostnih skupin. Nadomeščajo tako govorjena kot tudi pisana besedila; nadomeščajo lahko telefonski klic, s SMS-jem pošljemo voščilo, povabimo na zabavo, dobimo želeno informacijo, glasujemo, darujemo 5

EUR za pomoč prizadetim v poplavah ipd. (Michelizza, 2008, str. 152). SMS-je torej lahko razdelimo na neuradno ali uradno komunikacijo. Uradna komunikacija preko SMS-jev bi lahko bila npr. obvestilo (o stanju na računu, o zgrešenih klicih, o poteku roka vrnitve knjižnične ga gradiva, o izdanem naročilu, o pogojih za sodelovanje ...), potrdilo (o nakupu karte, vstopnice ipd., naročila, rezervacije, o prijavi in odjavi na določeno storitev ...), oglas (operaterja v tujini, akcijske ponudbe ...), pozdrav/dobrodošlica (npr. operaterja v tujini), glasovanje, nakup/plačilo (vozovnice, parkirnine, žetona na spletu ...), igre (kviz, križanka ...), donacije. Po drugi strani pa je neuradna SMS komunikacija med pošiljateljem in prejemnikom lahko poizvedovanje, posredovanje informacij, voščilo, zahvala, opravičilo, pozdrav/dobrodošlica, želja, ukaz, prošnja, izražanje čustev (Michelizza, 2008, str. 155).

SMS-ji so v Sloveniji bolj množično v uporabi od leta 2005, ko so se razmahnili mobilni telefoni, z njimi pa tudi možnost pošiljanja kratkih sporočil. Od leta 2020, ko so v porastu družbena omrežja, se komunikacija preko SMS-jev pri mlajših generacijah zmanjšuje, saj številna sporočila mladi (najstniki ali mlajši odrasli) pošiljajo preko družbenih omrežij (Viber, SnapChat ipd).

3. EKSPERIMENTALNI DEL

3.1 RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

V okviru najine raziskovalne naloge naju je zanimalo, na kakšen način poteka pisna komunikacija med mladimi danes, kako se ta razlikuje od starejših in kakšen jezik se pri tovrstni komunikaciji uporablja.

3. 2. HIPOTEZE

Hipoteze, ki jih bova poskušala dokazati ali ovreči, so naslednje:

H1: Mladostniki za pisno sporočanje uporabljajo več komunikacijskih kanalov kot starejši.

H2: Mladostniki v pisnem sporočanju pogosteje uporabljajo emotikone kot starejši.

H3: Mladostniki v slengu pogosteje kot srbohrvaške uporabljajo prenesene izraze iz angleščine.

H4: Komunicirati preko družbenih omrežij je lažje kot komunicirati v živo.

H5: Uporaba slenga pri komuniciranju preko družbenih omrežij slabo vpliva na uporabo knjižne slovenščine.

H6: Mladostniki za komunikacijo v večji meri uporabljajo družbena omrežja kot pisanje SMS sporočil.

3. 3 METODE RAZISKOVANJA

Raziskovalna naloga je sestavljena iz dveh delov; iz teoretičnega in empiričnega dela. V prvem delu sva uporabila metodo proučevanja strokovne literature in člankov. Sledila je metoda zbiranja in selekcije podatkov, pridobljenih iz različnih virov. Z njimi so predstavljena teoretična izhodišča za analizo gradiva v drugem delu naloge.

Glavna metoda drugega dela naloge je bila metoda anketiranja. Za pridobitev rezultatov sva uporabila anketo v fizični obliki. Anketo sva sestavila sama, vsebovala je 10 vprašanj izbirnega tipa ter 2 vprašanji glede demografskih podatkov. Anketo sva razdelila sošolcem in znancem v mesecu februarju 2024.

Anketiranju je sledila metoda analize in predstavitve podatkov, pridobljenih s statistično obdelavo.

3. 4 OPIS VZORCA

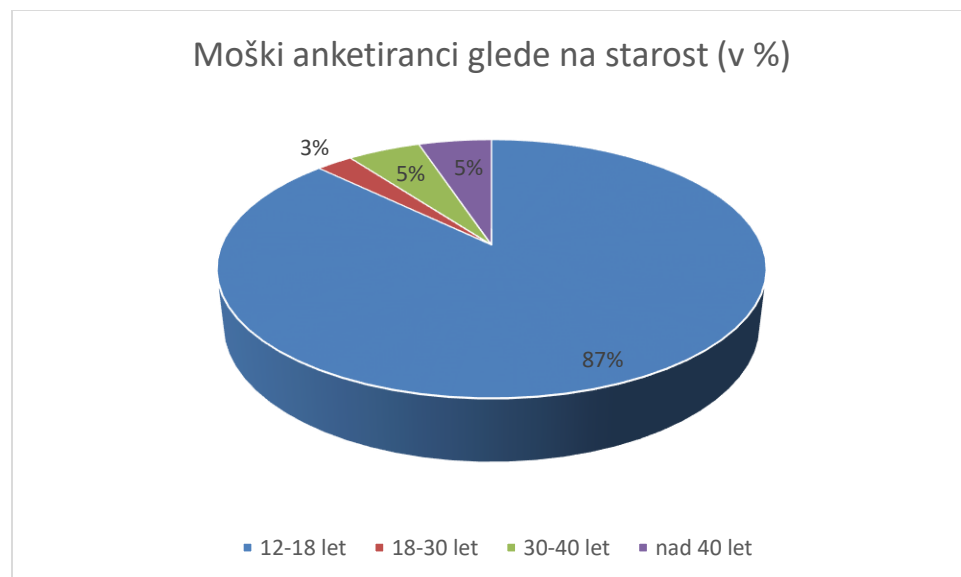
V raziskavi je pri reševanju anketnega vprašalnika sodelovalo 93 oseb, in sicer 58 % žensk ter 42 % moških. Večina anketirancev je bila učencev 8. in 9. razreda, ki spadajo v starostno skupino od 12 do 18 let, in sicer 34 učencev ter 44 učenk. 5 anketirancev umeščamo v starostno skupino od 18 do 30 let, 5 pa v skupino med 30 in 40 let. Še pet anketirancev pa je bilo starejših od 40 let. Vsi anketiranci so bili iz ljubljanske regije.

Tabela 1: Vzorec anketirancev glede na starost in spol

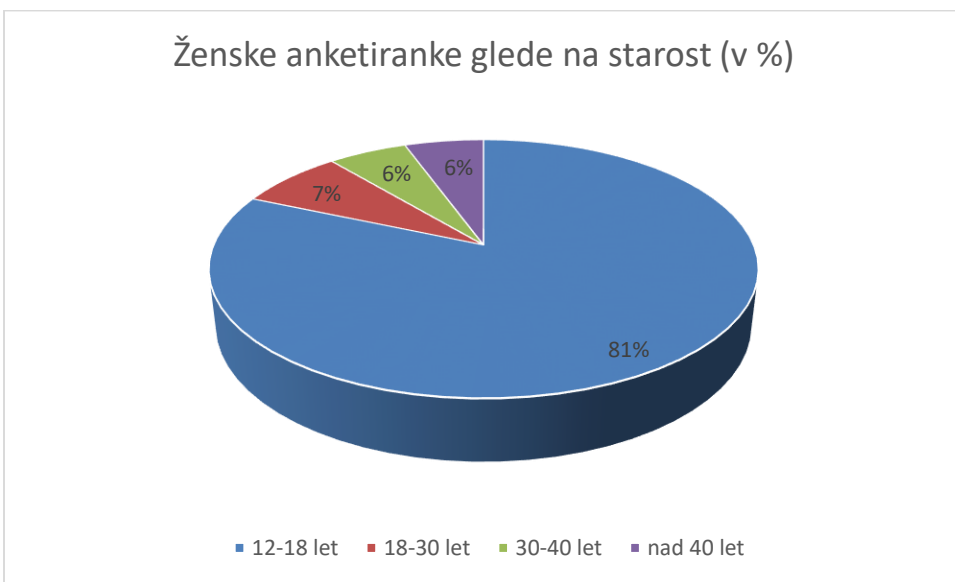
Starost	Spol			
	M v št.	M v %	Ž v št.	Ž v %
12–18 let	34	87 %	44	81 %
18–30 let	1	3 %	4	7 %
30–40 let	2	5 %	3	6 %
nad 40 let	2	5 %	3	6 %
Skupaj oseb	39	100 %	54	100 %

Skupaj v %	42 %		58 %
------------	------	--	------

Graf 1: Moški anketiranci v odstotkih glede na starost.

Graf 2: Ženske anketiranke v odstotkih glede na starost.

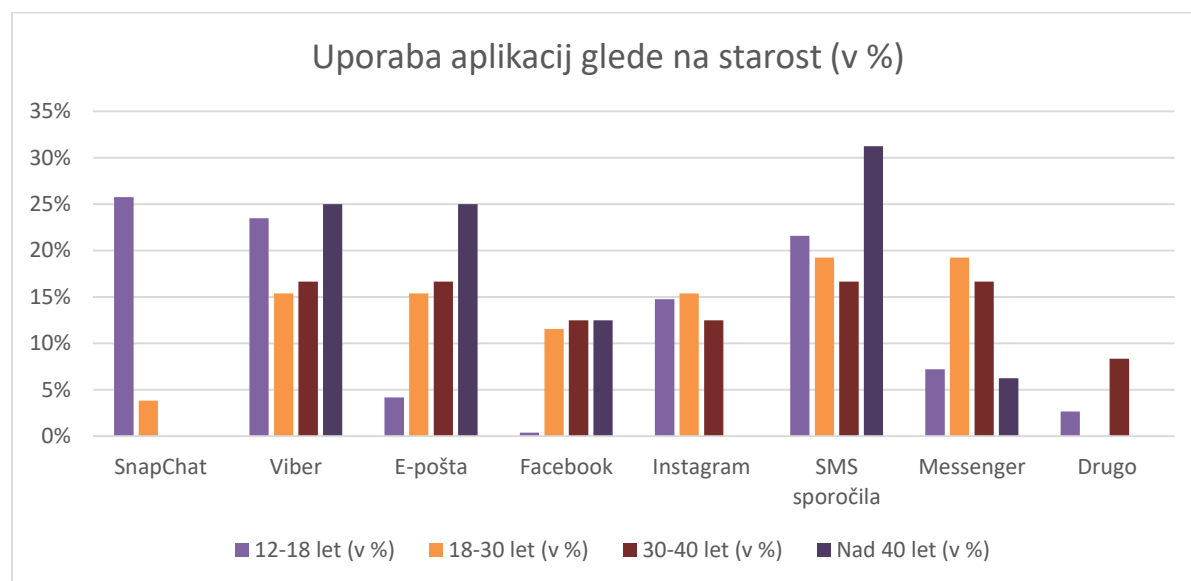
4 ANALIZA REZULTATOV

V anketnem vprašalniku sva anketirance najprej povprašala, katere aplikacije uporabljajo za pisno komuniciranje. Možnih je bilo več odgovorov.

Tabela 2: Katere aplikacije uporabljate za pisno komuniciranje?

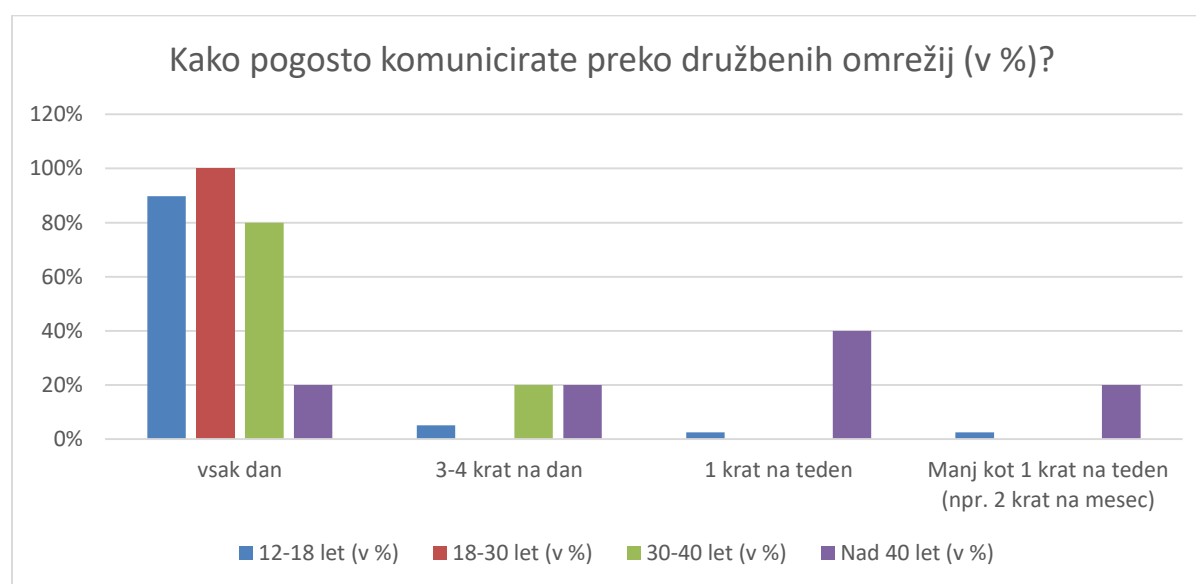
Ime aplikacije/starost	12-18 let v št.	12-18 let (v %)	18-30 let v št.	18-30 let (v %)	30-40 let v št.	30-40 let (v %)	Nad 40 v št.	Nad 40 let (v %)
SnapChat	68	26%	1	4%	0	0%	0	0%
Viber	62	23%	4	15%	4	17%	4	25%
E-pošta	11	4%	4	15%	4	17%	4	25%
Facebook	1	0%	3	12%	3	13%	2	13%
Instagram	39	15%	4	15%	3	13%	0	0%
SMS sporočila	57	22%	5	19%	4	17%	5	31%
Messenger	19	7%	5	19%	4	17%	1	6%
Drugo (Discord, WhatsApp)	7	3%	0	0%	2	8%	0	0%
	264	100%	26	100%	24	100%	16	100%
Katero uporabljate najpogosteje	Snapchat		Messenger		SMS		SMS/Viber	

Graf 3: Uporaba aplikacij glede na starost v %.

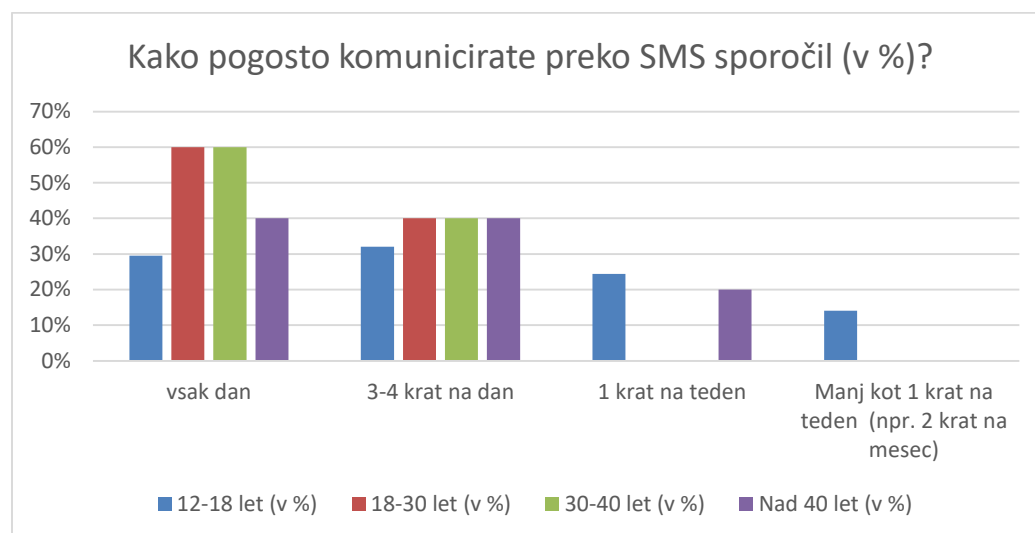
Tako iz tabele kot iz grafa je razvidno, da mlajše generacije (12–18 let) v največji meri uporabljajo aplikacijo SnapChat, uporabniki od 18 do 30 let pa aplikacijo Messenger. Tako imenovana generacija Y (30–40 let) za pisno komuniciranje največ uporablja nekoliko starejši kanal, in sicer SMS-je. Anketiranci nad 40 let pa v večini uporabljajo SMS sporočila in aplikacijo Viber. Pod odgovorom »Drugo« sta se največkrat pojavljali aplikaciji Discord in WhatsApp.

Graf 4: Kako pogosto komunicirate preko družbenih omrežij (v %)?

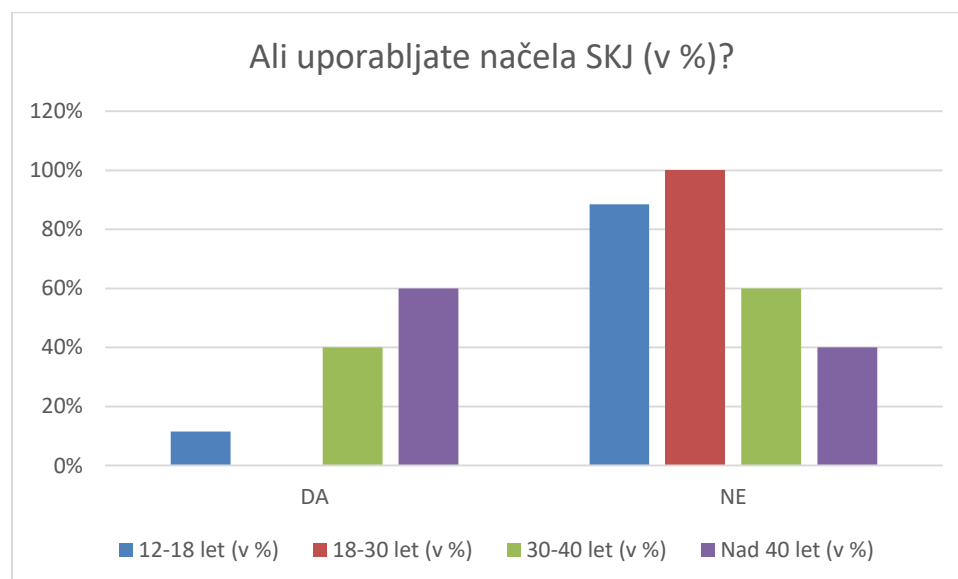
Iz stolpičnega prikaza je razvidno, da vse starostne skupine, razen skupine nad 40 let, komunicirajo preko družbenih omrežij vsakodnevno. Starejši uporabniki pa preko družbenih omrežij v večini komunicirajo le enkrat na teden.

Graf 5: Kako pogosto komunicirate preko SMS sporočil (v %)?

Pri uporabi SMS sporočil se je graf nekoliko spremenil. Pri starostnih skupinah med 18 in 40 let se SMS sporočila v večini uporabljajo vsak dan. Mlajše generacije SMS sporočila uporabljajo le 3–4 krat na teden, starejši od 40 let pa SMS-je uporabljajo povečini vsakodnevno.

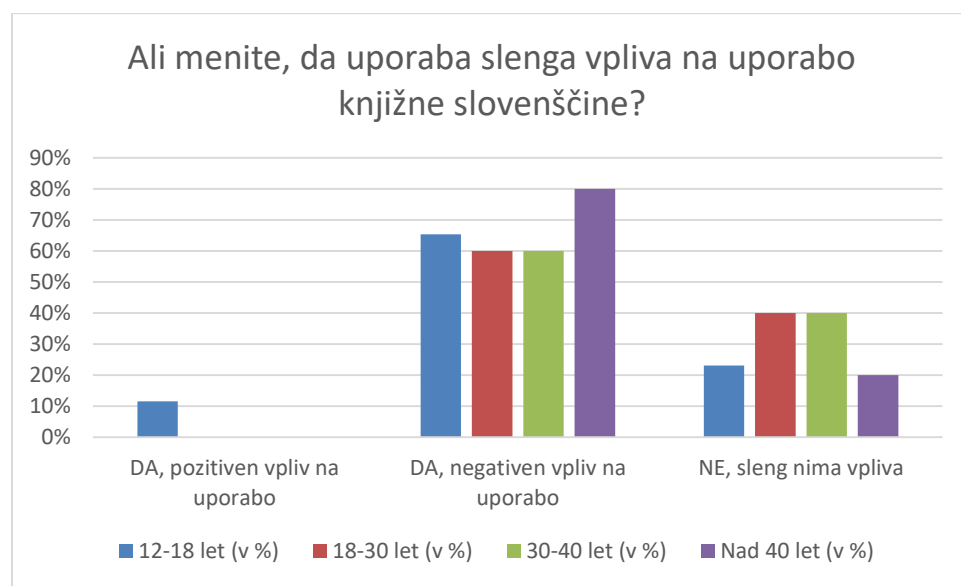
Graf 6: Ali uporabljate načela SKJ (v %)?

Mlajše generacije pri komunikaciji preko družbenih omrežij po večini ne uporabljajo načel slovenskega knjižnega jezika, razen pri pisanju uradnih sporočil naslovnikom, s katerimi niso v enakovrednem družbenem razmerju. Generacija od 30 do 40 let v večini za pisno komunikacijo še vedno ne uporablja načel SKJ, starejši od 40 let pa pri pisni komunikaciji povečini uporabljajo načela SKJ.

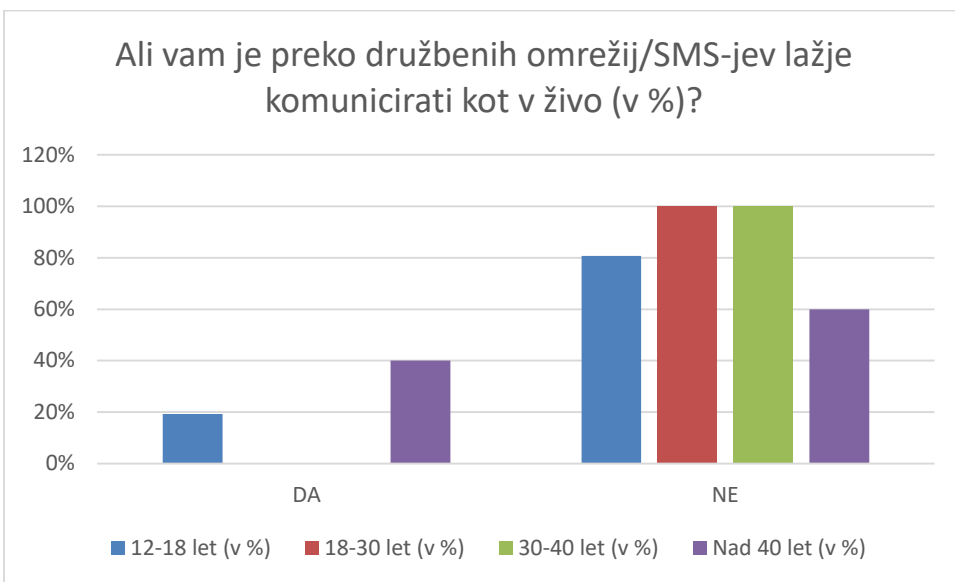
Nadalje sva vprašala tiste anketirance, ki so odgovorili, da *NE* uporabljajo načela slovenskega knjižnega jezika, s kom teh načel ne uporabljajo. Skoraj vsi anketiranci so odgovorili, da tako komunicirajo s prijatelji in družino. Nekaj pa jih je odgovorilo, da tako komunicirajo z vsemi.

Graf 7: Ali menite, da uporaba slenga vpliva na uporabo knjižne slovenščine?

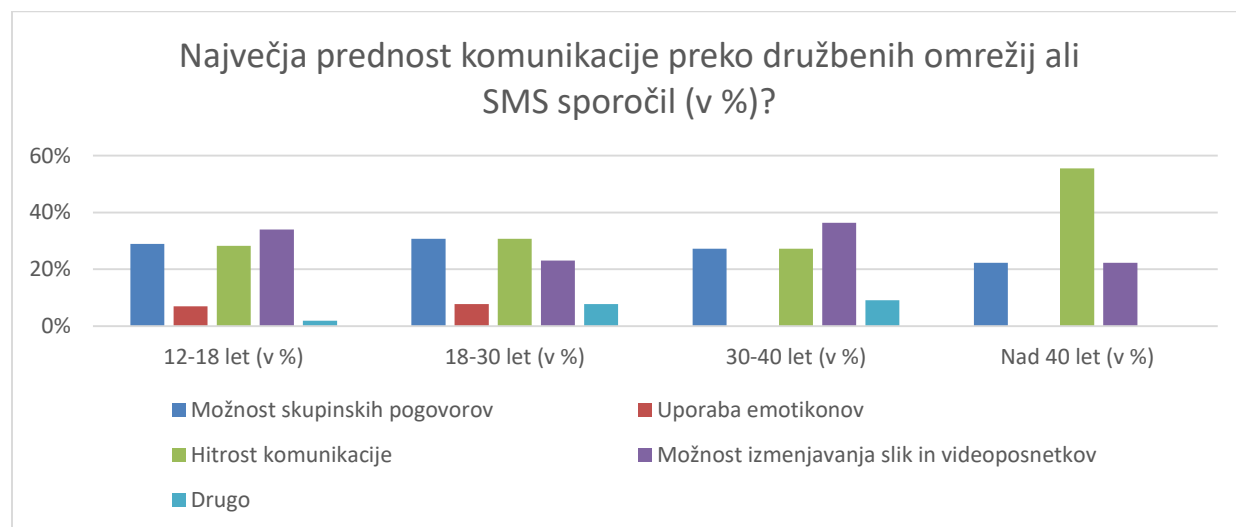
Velika večina (med 60 in 80 % anketirancev) se strinja, da sleng negativno vpliva na uporabo knjižne slovenščine. Nekateri anketiranci med 18 in 40 let menijo, da sleng nima vpliva na uporabo knjižne slovenščine. Le nekateri posamezniki mlajše generacije pa menijo, da ima sleng na uporabo knjižne slovenščine celo pozitiven vpliv. Svojega mnenja ti anketiranci niso natančneje pojasnili.

Graf 8: Ali vam je preko družbenih omrežij/SMS-jev lažje komunicirati kot v živo (v %)?

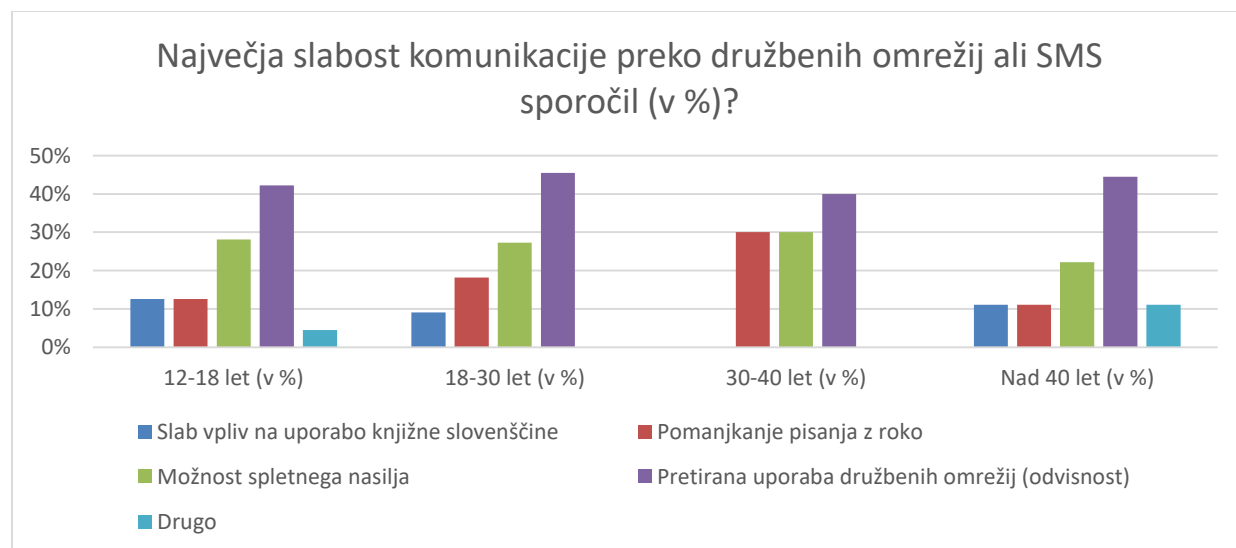
Med 60 in 100 % anketirancev iz vseh starostnih skupin je odgovorilo, da jim preko družbenih omrežij in SMS-jev ni lažje komunicirati kot v živo. Z *DA* so odgovorili le anketiranci najmlajše in najstarejše starostne skupine. Mlajši pravijo, da jim je preko različnih komunikacijskih kanalov lažje komunicirati, saj lažje izražajo čustva, so bolj samozavestni in komunikacija poteka hitreje. Starejši pa pravijo, da jim je lažje komunicirati preko omrežij, ker imajo več časa za premislek kot v živo.

Graf 9: Kaj je po vašem mnenju največja prednost komunikacije preko družbenih omrežij ali SMS sporočil (v %)?

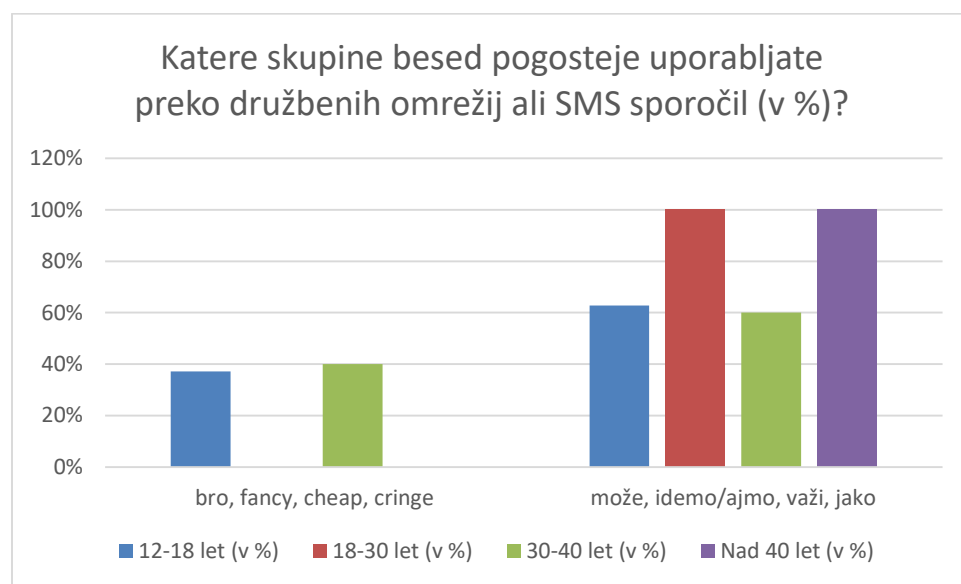
Za generacije med 12 in 40 let so največje prednosti pri komunikaciji preko družbenih omrežij in SMS-jev predvsem hitrost komunikacije, možnost skupinskih pogovorov in možnost izmenjave slik ter videoposnetkov. Starejši od 40 let pa menijo, da je največja prednost hitrost tovrstne komunikacije. Pod drugo so anketiranci odgovorili, da jim ta vrsta komunikacije ugaja, ker lahko komunicirajo na daljavo, odgovorijo, ko imajo čas in se pogovarjajo z ljudmi, ki jih ne poznajo.

Graf 10: Kaj je po vašem mnenju največja slabost komunikacije preko družbenih omrežij ali SMS sporočil (v %)?

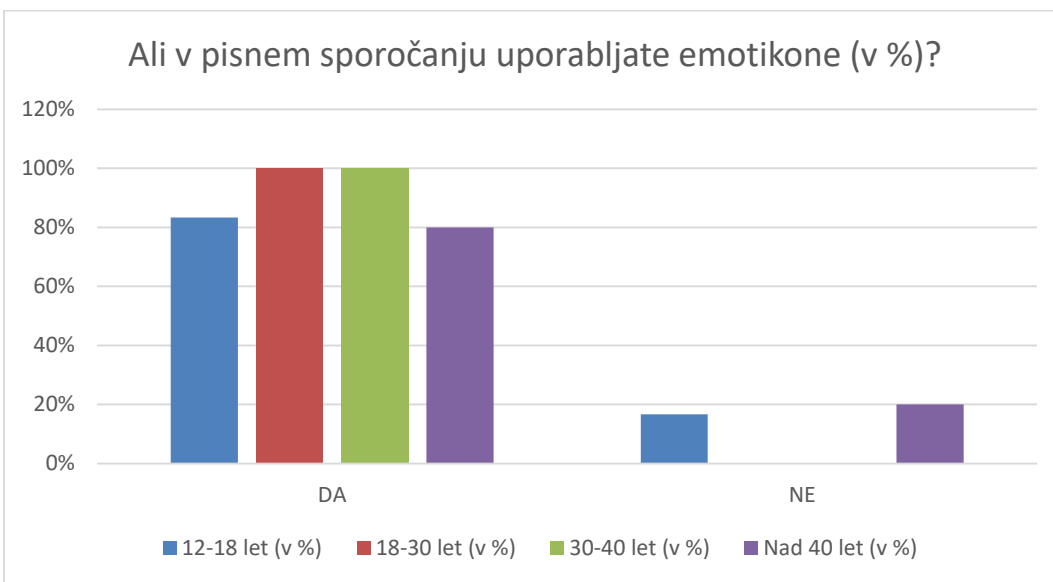
Vse starostne skupine se strinjajo, da je največja slabost komunikacije preko družbenih omrežij in SMS-jev pretirana uporaba (odvisnost) in možnost spletnega nasilja. Anketiranci med 30 in 40 let menijo, da je poleg odvisnosti in možnosti spletnega nasilja slabost tudi pomanjkanje pisanja z roko predvsem pri mlajših generacijah. Pod drugo pa večina anketirancev meni, da poleg vseh naštetih slabosti pri komunikaciji preko spleta primanjkuje stika z ljudmi v živo.

Graf 11: Katere skupine besed pogosteje uporabljate preko družbenih omrežij ali SMS sporočil (v %)?

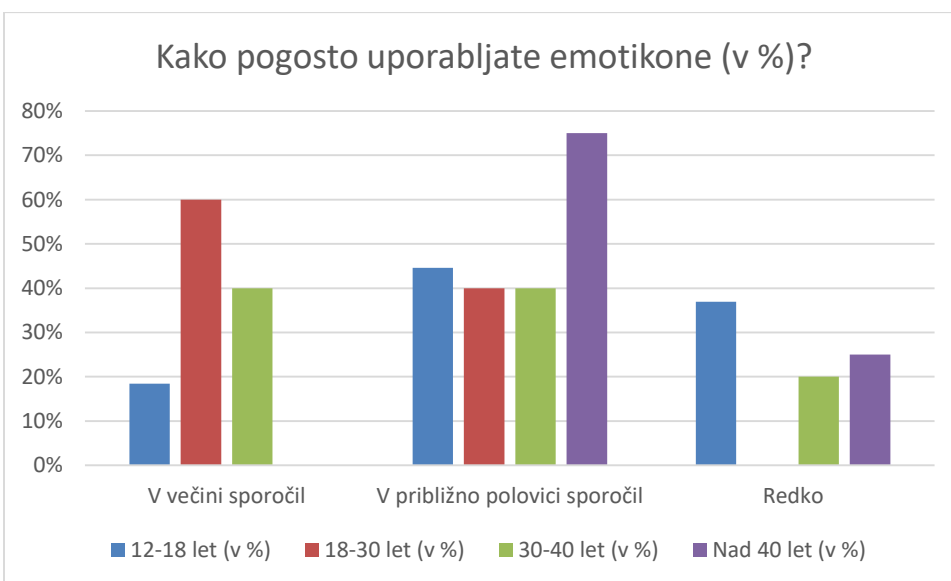
Starostna skupina med 18 in 30 let ter skupina nad 40 let uporabljata izključno prenesene izraze iz hrvaščine, bosanščine in srbščine. Pri generaciji do 18. leta in generaciji med 30 in 40 letom zaznavamo tudi uporabo izrazov iz angleščine, vendar še vedno prevladujejo izrazi iz hrvaščine, bosanščine in srbščine, kar nekoliko preseneča.

Graf 12: Ali v pisnem sporočanju uporabljate emotikone (v %)?

Večina uporabnikov družbenih omrežij vseh starostnih skupin pri pisnem sporočanju uporablja emotikone. Le pri najmlajši (17 %) in najstarejši (20 %) starostni skupini se pojavijo posamezniki, ki jih ne uporabljajo.

Graf 13: Kako pogosto uporabljate emotikone (v %)?

Graf prikazuje le odgovore anketirancev, ki so pri prejšnjem vprašanju odgovorili z *DA*. Večina njih v pisnem sporočanju uporablja emotikone v približno polovici napisanih sporočil. Samo starostna skupina med 18 in 30 letom uporablja emotikone v večini svojih sporočil.

5 ANALIZA HIPOTEZ

Z odgovori na anketni vprašalnik sva potrdila naslednje hipoteze:

H1: Mladostniki za pisno sporočanje uporabljajo več komunikacijskih kanalov kot starejši.

H2: Mladostniki v pisnem sporočanju pogosteje uporabljajo emotikone kot starejši.

H5: Uporaba slenga pri komuniciranju preko družbenih omrežij slabo vpliva na uporabo knjižne slovenščine.

H6: Mladostniki za komunikacijo v večji meri uporabljajo družbena omrežja kot pisanje SMS sporočil.

Z odgovori na anketni vprašalnik sva ovrgla naslednje hipoteze:

H3: Mladostniki v slengu pogosteje kot izraze iz hrvaščine/bosanščine/srbščine uporabljajo prenesene izraze iz angleščine.

H4: Komunicirati preko družbenih omrežij je lažje kot komunicirati v živo.

6 RAZPRAVA

Najina prva postavljena hipoteza je bila, da mladostniki za pisno sporočanje uporabljajo več komunikacijskih kanalov kot starejši. Ta hipoteza se je potrdila, saj mladostniki uporabljajo vse naštete komunikacijske kanale (SnapChat, Viber, E-pošta, Facebook, Instagram, SMS sporočila in Messenger), medtem ko starejši od 30 let ne uporabljajo Snapchata. Tisti, ki so starejši od 40 let, poleg Snapchata ne uporabljajo tudi Instagrama. Zaključimo lahko, da s starostjo število

komunikacijskih kanalov upada. Pri tem moramo biti zelo pazljivi, saj smo imeli v naši raziskavi zelo majhen vzorec posameznikov, starejših od 30 let, zato dobljenih rezultatov nikakor ne smemo posploševati na vse ljudi. Najina druga in tretja hipoteza govorita o uporabi emotikonov in prenesenih izrazov iz tujih jezikov, predvsem iz angleščine in hrvaščine/bosansščine/srbščine. Hipotezo o pogostejši rabi emotikonov pri mladostnikih sva potrdila, saj praktično noben uporabnik družbenih omrežij in SMS-jev, starejši od 40 let, emotikonov ne uporablja v več kot polovici svojih sporočil, medtem ko večina uporabnikov med 18. in 30. letom emotikone uporablja v večini svojih sporočil. Predvidevava, da so sporočila mladostnikov pogosteje povezana z razpoloženjem, počutjem in različnimi čustvi, zato jim uporaba emotikonov komunikacijo lahko olajša. Nasprotno pa komunikacija starejših zajema več različnih področij (službene zadeve, uradna sporočila, opravki ...), kjer uporaba emotikonov ni preveč smiselna. Hipotezo št. 3, ki govori o pogostejši rabi prenesenih izrazov iz angleščine kot iz hrvaščine/bosansščine/srbščine, pa sva ovrgla, saj sva iz anketnega vprašalnika ugotovila, da le majhen odstotek mladostnikov uporablja prenesene izraze iz angleščine. Poleg mladostnikov pa prenesene izraze iz hrvaščine/bosansščine/srbščine v veliki meri uporablja skupina anketirancev, starih več kot 30 let. Sklepava, da je uporaba prenesenih izrazov iz hrvaščine/bosansščine/srbščine pri teh starostnih skupinah posledica življenja v nekdanji državi Jugoslaviji. Presenetilo pa naju je, da je tudi med mladimi kljub razširjenosti vpliva angleščine v slengu raba besed iz južnoslovanskih jezikov tako pogosto prisotna. Razlog v tem lahko morda iščemo v neposrečeni rabi vzorčnih besed. Pri 4. hipotezi, ki pravi, da je komunicirati preko družbenih omrežij lažje kot komunicirati v živo, se je velika večina anketirancev strinjala, da to ne drži, zato sva zastavljeno hipotezo ovrgla. Vendarle pa so nekateri posamezniki glede na njihove odgovore najino hipotezo potrdili, saj pravijo, da preko pisne komunikacije lažje in bolj samozavestno izražajo čustva, da komunikacija poteka hitreje in bolj učinkovito, hkrati pa imajo med pogovorom več časa za premislek. Pri 5. hipotezi naju je zanimalo, kako sleng vpliva na rabo knjižne slovenščine. Večina anketirancev vseh starostnih skupin meni, da ima sleng negativen vpliv na uporabo knjižne slovenščine, nekateri so mnenja, da vpliva sploh nima in le redki posamezniki iz najmlajše starostne skupine so prepričani, da ima sleng celo pozitiven vpliv na rabo SKJ. Nekatere značilnosti uporabe slenga v elektronski komunikaciji sva zasledila tudi v prostih odgovorih anketirancev (*gdo, frendi* ...) in le upava lahko, da so se omenjene napake pojavile zaradi uporabe slenga in ne zaradi slabega znanja slovenščine. Najina zadnja hipoteza temelji na večji uporabi družbenih omrežij kot SMS sporočil pri mlajših generacijah. Kljub nekaterim virom, ki pravijo, da

je komunikacija prek SMS-jev še vedno zelo razširjena, sva hipotezo potrdila, saj je bilo iz najinega anketnega vprašalnika razvidno, da mladi precej pogosteje uporabljajo družbena omrežja kot SMS sporočila.

Iz vsega navedenega sklepava, da sva za raziskovanje uporabila ustrezno znanstveno metodo zbiranja podatkov, saj sva s pomočjo obdelave rezultatov anketnih odgovorov lahko ali potrdila ali ovrgla vse postavljene hipoteze. Za bolj poglobljeno analizo in razpravo bi lahko izvedla še intervjuje s predstavniki posameznih starostnih skupin, kjer bi lahko zbrala bolj podrobne informacije glede razmišljanja in komuniciranja posameznih generacij.

7 ZAKLJUČEK

Za raziskovalno nalogo sva se odločila, ker je tema o tovrstni komunikaciji aktualna in naju kot taka zelo zanima, saj tudi sama vsakodnevno komunicirava preko različnih družbenih omrežij tako s starejšimi kot z vrstniki. Želela sva jo bolj temeljito raziskati in ugotoviti, ali so bile najine domneve pravilne ali napačne. S pomočjo izvedene ankete sva večino najinih hipotez potrdila in s tem ugotovila, da mladostniki uporabljajo več različnih kanalov za komunikacijo kot starejši in pri tem uporabljajo tudi več emotikonov. Mladi, odkar so v porastu družbena omrežja, precej manj uporabljajo SMS sporočila, pri starejših pa razlika ni vidna. Kljub temu da naj bi različne govorice bogatile jezik, pa ugotavljamo, da ima uporaba slenga precej negativen vpliv na uporabo knjižne slovenščine in da se tega večina anketirancev zaveda. Presenetili pa so naju rezultati, kjer se je izkazalo, da mladostniki v slengu pogosteje uporabljajo prenesene izraze iz hrvaščine/bosanščine/srbščine kot pa prenesene izraze iz angleščine. Razlog za to lahko iščemo npr. v kulturnem okolju, iz katerega posamezniki izhajajo, glasbi, ki jo poslušajo ... Pričakovala sva tudi, da bodo rezultati pokazali, da mladostniki menijo, da je komunicirati preko družbenih omrežij lažje kot komunicirati v živo. Mladostništvo je namreč obdobje različnih sprememb, povezovanja z vrstniki, vzpostavljanja prijateljstev, iskanja ljubezni ... Pričakovali bi, da je vse to lažje doseči, če človeka pri tem ni potrebno gledati v oči. Izkazalo pa se je, da mladostniki očitno še vedno lažje komunicirajo v živo kot preko družbenih omrežij.

Med celotno raziskavo sva se glede komunikacije ter različnih socialnih zvrsti jezika ogromno naučila, pridobila pa sva tudi nova znanja tako na področju računalniške pismenosti kot analitičnega razmišljanja in raziskovalnega dela. Anketni vprašalnik bi lahko razdelila tudi geografsko bolj heterogeni skupini anketirancev, saj sva anketo izvajala samo v svoji neposredni okolici, v ljubljanski regiji. Lahko pa bi opravila tudi intervjuje s predstavniki posameznih starostnih skupin za pridobitev dodatnih informacij glede razmišljanja in komuniciranja posameznikov določenih starostnih skupin.

Najino raziskovalno delo bi tako nadaljevala v smeri ugotavljanja, kako se uporaba različnih socialnih zvrsti jezika v komunikaciji preko družbenih omrežij spreminja in kako se le to razlikuje ne samo glede na starost in spol sporočevalcev, ampak tudi glede na njihovo geografsko pripadnost.

8 LITERATURA IN VIRI

- Kodre P. (2013). Od glasov do knjižnih svetov 9. Založba Rokus Klett, Ljubljana.
- Matijašević K. (2013). Oblike in načini učinkovite komunikacije z mlado generacijo. Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani.
- Michelizza Mija (2014). Slovenščina v elektronskih medijih. Razpotja, letnik 5.
- Leemeta, (2022). Sleng slovenske mladine. Pridobljeno 20. februarja 2024 s <https://www.leemeta.si/blog/v-srediscu/sleng-slovenske-mladine>
- Ogrinc Vidic A. (2022). Zgodovina socialnih omrežij. Pridobljeno 15. februarja 2024 s <https://spletnik.si/blog/zgodovina-socialnih-omrezij/>
- Pavlič L., Pavčnik L. (2022). Kako komunikacijski kanali vplivajo na jezik. (raziskovalna naloga), Celje. Pridobljeno 19. februarja 2024 s https://zbirke.zotks.si/2022/resources/SS_aplik_1446.pdf.
- Računalniške novice (2019). Kratka sporočila SMS so med nami prisotna že ... Pridobljeno 20. februarja s <https://racunalniske-novice.com/kratka-sporocila-sms-so-med-nami-prisotna-ze/>
- Slovar slovenskega knjižnega jezika, druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja: spletna izdaja 2014.
- Štukelj E. (2019). Analiza kulture komuniciranja med mladimi v Sloveniji. Fakulteta za upravo, Univerza v Ljubljani. Pridobljeno 13. februarja 2024 s <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=121653&lang=slv>

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sva Luka Kalaš in Tibor Stojanović in obiskujeva 9. razred Osnovne šole Miška Kranjca. Pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom *Komunikacija preko družbenih omrežij in SMS-jev*. Prosiva vas, da rešite anketo in nama s tem pomagata do želenih rezultatov. Anketa je anonimna. Zahvaljujete se vam za sodelovanje.

1. Katere aplikacije uporabljate za pisno komuniciranje? Možnih je več odgovorov.

- a) SnapChat
- b) Viber
- c) E-pošta
- d) FaceBook
- e) Instagram
- f) SMS sporočila
- g) Messenger
- h) Drugo

Katero od teh uporabljate najpogosteje?

2. Kako pogosto komunicirate preko družbenih omrežij?

- a) Vsak dan.
- b) 3–4 krat na teden.
- c) Enkrat na teden.
- d) Manj kot enkrat na teden (npr. 2 krat na mesec).

3. Kako pogosto komunicirate preko SMS sporočil?

- a) Vsak dan.
- b) 3–4 krat na teden.
- c) Enkrat na teden.
- d) Manj kot enkrat na teden (npr. 2 krat na mesec).

4. Ali pri komunikaciji preko družbenih omrežij ali SMS sporočil uporabljate načela slovenskega knjižnega jezika (velika začetnica, uporaba ločil, knjižni zapis besed ...)?

- a) DA
- b) NE

Če je vaš odgovor NE, zapišite, kdaj in s kom *ne* uporabljate načel slovenskega knjižnega jezika. _____

5. Ali menite, da uporaba slenga vpliva na uporabo knjižne slovenščine?

- a) DA, pozitiven vpliv na uporabo.
- b) DA, negativen vpliv na uporabo.
- c) NE, sleng nima vpliva.

6. Ali vam je preko družbenih omrežij oz. SMS sporočil lažje komunicirati kot v živo?

- a) DA
- b) NE

Če je vaš odgovor DA, utemeljite svojo odločitev.

7. Kaj je po vašem mnenju največja prednost komunikacije preko družbenih omrežij ali SMS sporočil? Možnih je več odgovorov.

- a) Možnost skupinskih pogovorov.
- b) Uporaba emotikonov.
- c) Hitrost komunikacije.
- d) Možnost izmenjevanja slik in videoposnetkov.
- e) Drugo: _____

8. Kaj je po vašem mnenju največja slabost komunikacije preko družbenih omrežij ali SMS sporočil? Možnih je več odgovorov.

- a) Slab vpliv na uporabo knjižne slovenščine.
- b) Pomanjkanje pisanja z roko.
- c) Možnost spletnega nasilja.
- d) Pretirana uporaba družbenih omrežij (odvisnost).
- e) Drugo: _____

9. Označite, katere skupine besed pogosteje uporabljate v pisni komunikaciji preko družbenih omrežij ali SMS sporočil. Možen je en odgovor.

- a) bro, fancy, cheap, cringe
- b) može, idemo/ajmo, važi, jako

10. Ali v pisnem sporočanju uporabljate emotikone? ☺

- a) DA
- b) NE

Če ste odgovorili z DA, kako pogosto jih uporabljate?

- a) V večini sporočil.
- b) V približno polovici sporočil.
- c) Redko ali nikoli.

Za konec vas prosiva še za nekaj demografskih podatkov.

Označite svoj spol:

- a) moški b) ženski

Označite starostno skupino, ki ji pripadate:

- a) 12–18 let b) 18–30 let c) 30–40 let č) nad 40 let

